O‘zbekiston Respublikasi
Sog‘liqni Saqlash vazirining
2025 yil “15” sentabrdagi
287-son buyrug‘iga
3-Ilova

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI SOG‘LIQNI SAQLASh VAZIRLIGI

RESPUBLIKA IXTISOSLASHTIRILGAN DERMATOVENEROLOGIYA VA KOSMETOLOGIYA ILMIY-AMALIY TIBBIYOT MARKAZI

“GIPERPIGMENTASIYA” NOZOLOGIYASI BO‘YIChA MILLIY KLINIK STANDARTI

TOShKENT 2025

“TASDIQLAYMAN”
O‘zR SSV “RIDVvaKIATM” DM
direktori v.b. Sabirov U.Yu.

_____

«____» _____ 2025 yil.

“GIPERPIGMENTASIYA”

NOZOLOGIYASI BO‘YICHA MILLIY KLINIK STANDARTI

TOShKENT 2025

“GIPERPIGMENTASIYA”

NOZOLOGIYASI BO‘YIChA MILLIY KLINIK STANDARTI

TOShKENT 2025

GIPERPIGMENTASIYA NOZOLOGIYASI BO‘YIChA MILLIY KLINIK STANDARTI

TAShXISLASh VA DAVOLAShGA JALB ETILADIGAN MUTAXASSISLAR NOMI

XKT-10/11 bo‘yicha kodlanishi:	**Nozologiya nomlanishi:**	**Nozologiya bo‘yicha ambulatoriya sharoitida tashxislash va davolash uchun jalb etiladigan mutaxassislar**	
		Asosiy nazorat qiluvchi mutaxassis	Qo‘shimcha jalb etiladigan mutaxassislar
L81.0/ ED60.2 L81.1/ ED60.1 L81.2/ ED61.0 L81.8	Yallig‘lanishdan keyingi giperpigmentasiya Xloazma Sepkillar Boshqa aniqlangan pigmentasiyalar	- Dermatovenerolog - Tibbiy kosmetolog	Bemordagi shikoyat va ko‘rsatmalarga qarab tor mutaxassislar konsultasiyasi amalga oshiriladi Tavsiya etiladigan mutaxassislar: • Endokrinolog • Ginekolog • Terapevt

GIPERPIGMENTASIYA

NOZOLOGIYASI BO‘YIChA TAShXIS, DAVOLASh, REABILITASIYA VA DISPANSERIZASIYA ChORA-TADBIRLARI

Diagnostik tadbirlar	Tibbiy xizmatlar nomi	Tibbiy yordam turlari va darajasi					Xizmat ko‘rsatish yoki tekshiruvni o‘tkazish minimal soni	Davolash muddati
		Ambulator yordam		Stasionar yordam				
		OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Asosiy mutaxassis (vrach) maslahatchi	1. Shikoyatlar va anamnez yig‘ish	+	+	+	+	+	Har safar qabul qilinganda	Tuzalgunga qadar
	2. Ob'ektiv ko‘rik	+	+	+	+	+		
	3. Fizikal va klinik tekshiruvlar	+	+	+	+	+		
	4. Shifokorning kundalik kuzatuvi, shuningdek, bemorning muolajalari va qo‘llab-quvvatlovchi parvarishi			-	-	-		
Izoh: Yuborilayotgan preparatning ta'sir davomiyligi organizm individual xususiyatlari va yuborilayotgan preparatga bog‘liq								
Qo‘shimcha mutaxassis (shifokor) maslahatchi	1. Shikoyatlar va anamnez yig‘ish.	+	+	+	+	+	Ko‘rsatmalarga ko‘ra	Tuzalgunga qadar
	2. Ob'ektiv ko‘rik	+	+	+	+	+		
	3. Fizikal ko‘rik va klinik tekshiruv	+	+	+	+	+		
Izoh: bemorda ko‘rsatmalarga ko‘ra qo‘shimcha boshqa yoki yondosh kasalliklar mavjud bo‘lsa, u Milliy klinik protokolda sanab o‘tilgan boshqa tegishli tor ixtisoslikdagi mutaxassislar tomonidan tekshiruvdan o‘tishi kerak;								
Asosiy laboratoriya tadqiqotlar	1. Umumiy klinik qon tahlili	+	+	+	+	+	Ko‘rsatmalarga ko‘ra hamda har bir davolashdan oldin	Tuzalgunga qadar
	2. Zaxm skrining tekshiruvlari (14 yoshdan katta)	+	+	+	+	+		
Eslatma: Minor testi yordamida ter ajralish intensivligi va chegaralari aniqlanadi								
Qo‘shimcha laboratoriya tekshiruvlari	Qonda rux, mis, temir va ferritinni aniqlash			+	+	+	Ko‘rsatmalarga ko‘ra	Tuzalgunga qadar
	Qonda qalqonsimon bez gormonlari darajasini aniqlash			+	+	+		

	Qonda jinsiy gormonlar darajasini aniqlash			+	+	+		
	Qonda D-dimer darajasini aniqlash			+	+	+		
	Zarur hollarda boshqa kasalliklar bilan farqli tashxis (differensial diagnostika) o‘tkazish maqsadida biopsiya orqali olingan materialda patologo-anatomik tadqiqot o‘tkaziladi.			+	+	+		
Eslatma:								
Qo‘shimcha instrumental tadqiqotlar	MASI indeksi, mMASI, giperpigmentasiya og‘irlik darajasi shkalasi (MSS)			+	+	+	Ko‘rsatmalarga ko‘ra	Tuzalgunga qadar
	Fotohujjatlash			+	+	+		
	Funksional tashxis usullari: meksametriya			+	+	+		
	Dermatoskopiya			+	+	+		
	Vud lampasi ostida ko‘rik			+	+	+		
	Ichki a'zolar UTTsi			+	+	+		
Izoh: Bemorga maslahat berish jarayonida hamroh kasalliklar aniqlansa, tibbiy tashkilot imkoniyatlariga muvofiq zarur laborator va instrumental tekshiruv o‘tkaziladi								
• **STASIONARDA DAVOLANIShGA KO‘RSATMALAR:** yo‘q								

MEDIKAMENTOZ DAVO

Davolash tadbirlari (asosiy) Medikamentoz davolash		**Tibbiy yordam turlari va darajasi**					**O‘rtacha sutkalik doza**	**Kurs dozasi**
		Ambulator yordam						
Dori vositalarining nomi	**Preparatning dozasi va**	**OShP/OP**	**KTMP**	**Tuman (shahar)**	**Viloyat darajasidagi**	**Respublika darajasidagi**		

(xalqaro patentlanmagan)	qo‘llash usuli			shifoxonalari	tibbiyot muassasalari	tibbiyot muassasalari		
Azelain kislotasi 15–20%	Mahalliy 1-2 maxal kuniga, krem yoki gel			+	+	+	Individual	Individual
Gidroxinon 2%	Mahalliy 1-2 maxal kuniga, 2-6 oy, so‘ng qo‘llab-quvvatlovchi davolash			+	+	+	Individual	Individual
Koy kislotasi 1–4%	1-2 maxal kuniga, natijaga erishilguncha			+	+	+	Individual	Individual
Niasinamid 2–5%	1-2 maxal kuniga, natijaga erishilguncha			+	+	+	Individual	Individual
Askorbin kislotasi va uning unumlari	1-2 maxal kuniga, natijaga erishilguncha			+	+	+	Individual	Individual
Traneksam kislotasi 3–6.5%	1-2 maxal kuniga, natijaga erishilguncha			+	+	+	Individual	Individual
Arbutin	2 maxal kuniga, natijaga erishilguncha			+	+	+	Individual	Individual
Traneksam kislotasi 250 mg	2 maxal kuniga, 6 oygacha, so‘ng koagulogramma			+	+	+	Individual	Individual
Glutation 500 mg	1 maxal kuniga, kurs davomiyligi individual aniqlanadi			+	+	+	Individual	Individual

Izoh: Preparatlarning dozasi va miqdori shifokor tomonidan individual ravishda belgilanadi.
Terini namlash uchun preparatlar (emulsiyalar), tibbiy buyumlar, biologik faol qo‘shimchalar, mikroelementlar, vitaminlar, antioksidantlar va pardoz-andoz vositalari, agar ular qarshi ko‘rsatmalarga ega bo‘lmasa va O‘zbekiston Respublikasi hududida sertifikatlangan bo‘lsa, dermatologik bemorlarni davolashda zarurat bo‘lganda qo‘llanilishi mumkin.
Mahalliy va tizimli antibakterial vositalar, mahalliy glyukokortikosteroidlar hamda kombinirlangan preparatlar faqat klinik zaruratga ko‘ra, aniq tibbiy ko‘rsatmalar asosida qo‘llaniladi.
A dori vositasini tanlash davolovchi shifokor tomonidan amalga oshiriladi.
Agar shifoxonada qo‘llash uchun tasdiqlangan ro‘yxatda ma'lum bir guruhdagi zarur preparat bo‘lmasa yoki vaqtincha mavjud bo‘lmasa, shifokor muqobil preparatni

(har xil ta'sir mexanizmiga ega, ammo bitta terapevtik maqsadga ega bo‘lgan dorilar) buyurishi mumkin. Dori vositasini tanlash klinik vaziyat, bemorning ahvoli va mavjud imkoniyatlardan kelib chiqqan holda amalga oshiriladi.

KOSMETOLOGIK MUOLAJALAR

Davolash tadbirlari (qo‘shimcha) Dori-darmon bilan davolash		Tibbiy yordam turlari va darajasi					O‘rtacha sutkalik doza	Kurs dozasi
		Ambulator yordam						
Dori vositalarining nomi (xalqaro patentlanmagan)	Preparatning dozasi va qo‘llash usuli	OShP/OP	KTMP	Tuman (shahar) shifoxonalari	Viloyat darajasidagi tibbiyot muassasalari	Respublika darajasidagi tibbiyot muassasalari		
Vitamin C, koy kislotasi va b. bilan biorevitalizasiya	7-14 kunlik interval bilan 6 ta muolaja			+	+	+	Individual	Individual
Traneksam kislotasi, glutation va b. bilan mezoterapiya	7 kunda 1 marotaba, umumiy 6 ta muolaja			+	+	+	Individual	Individual
Yuzaki kimyoviy pilinglar (glikol kislotasi 30–50%, sut kislotasi, bodom kislotasi, salisil kislotasi)	7-10 kunda 1 marotaba, umumiy 4-6 ta muolaja			+	+	+	Individual	Individual
PRP (trombositlarga boyitilgan plazma)	2-4 haftalik interval bilan umumiy 4–5 ta muolaja			+	+	+	Individual	Individual
Ultratovushli piling	10–15 muolajadan iborat kurs sifatida (haftasiga 2–3 marta) o‘tkaziladi.			+	+	+	Individual	Individual
Selektiv fototermoliz	4–6 muolajadan iborat kurs sifatida (har 3 haftada 1 marta) o‘tkaziladi			+	+	+	Individual	Individual
Noablyasion lazerli ta'sirot	4–6 muolajadan iborat kurs sifatida (har 3 haftada 1 marta) o‘tkaziladi			+	+	+	Individual	Individual

Yuzaki kimyoviy pilinglar bilan muolajalar (Pilinglarda quyidagi kislotalar mavjud bo‘lishi mumkin: glikol kislotasi 30%–50%, sut kislotasi 10%–30%, bodom kislotasi 10%–40%, pirouzum kislotasi 50%, azelain kislotasi, salisil kislotasi 30%, Djessner eritmasi, retinoy kislotasi, uchxloruksus kislotasi 10%–30%).	4–6 muolajadan iborat kurs sifatida (7-10 kunda 1 marta yoki to‘liq tiklanguncha) o‘tkaziladi			+	+	+	Individual	Individual
Melanogenezga ta'sir qiluvchi preparatlar — askorbin kislotasi, arbutin, niasinamid, koy kislotasi, traneksam kislotasi, glutation, oqaruvchi peptidlar asosida teriga dori vositalarini ultrafonoforez orqali yuborish usuli qo‘llaniladi.	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Q-Switched Nd:YAG-lazer 1064 nm	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Q-Switched Nd:YAG-lazer 1064 nm	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Q-Switched Nd:YAG lazeri ikki karrali chastota bilan (532 nm)	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Q-Switched pikosekundli lazer 1064 nm	Individual			+	+	+	Individual	Individual

QS aleksandrit lazeri (755 nm)	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Bo‘yoqli uzoq impulsli lazer PDL(585-595 nm)	1-2 oylik interval bilan 1-4 muolaja			+	+	+	Individual	Individual
Intensiv impulsli nur (IPL): (560-1200 nm)				+	+	+	Individual	Individual
Fraksion Zoom rejimidagi pikosekundli Nd:YAG-lazeri	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Er:Glass-lazer 1540/1550 nm	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Tuliy lazeri 1927nm keyinchalik traneksam kislota tarkibli zardobni mahalliy qo‘llash tavsiya etiladi.	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Tuliy lazeri 1927nm keyinchalik ekzosomalar qo‘llash bilan birga	Individual			+	+	+	Individual	Individual
Izoh: Preparatlarning dozasi va miqdori shifokor tomonidan individual ravishda belgilanadi. Apparatda energiya parametrlarini tanlash klinik manzara, pigmentning chuqurligi va qo‘llanilayotgan uskuna turiga qarab belgilanadi.								

(REJALI JARROXLIK AMALIYoTI)

Davolash tadbirlari (operativ davolash)	**Rejali tibbiy yordam turlari va darajasi**				
	Ambulator yordam				
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/davolash nomi	**OShP/OP**	**KTMP**	**Tuman (shahar) shifoxonalari**	**Viloyat darajasidagi**	**Respublika darajasidagi tibbiyot**

				tibbiyot muassasalari	**muassasalari**
1.					
2.					
...					
Eslatma:					

(DAVOLOVChI OVQATLANISh/PARHEZ)

Ovqatlanish rejimi	**Rejali tibbiy yordam turlari va darajasi**				
	Ambulator yordam				
Parhez stoli	**QVP/SP**	**TMZ**	**Tuman (shahar) kasalxonasi**	**Viloyat tibbiyot muassasalari**	**Respublika tibbiyot muassasalari**
1.					
Izoh: Yondosh kasalliklarga qarab, parhez stoli o‘zgarishi mumkin (masalan, qandli diabetda 9-stol va hokazo)					

GIPERPIGMENTASIYa NOZOLOGIYaSI BO‘YIChA TEZ VA ShOShILINCh TIBBIY YoRDAM KO‘RSATISh HOLATLARIDA

Diagnostik tadbirlar	**Tibbiy xizmatlar nomi**	**Tez va shoshilinch tibbiy yordamning turlari va darajasi**					**Xizmatlar yoki tekshiruvlarning minimal soni**	**Davolash muddati**
		Ambulator yordam						
		TTYo/ uy sharoitida	**OP/ QVP/ SMP**	**Tumanlararo shoshilinch yordam markazi**	**RShTYoIMning viloyat filiali**	**RShTYoIM shoshilinch tibbiy yordam markazi**		
Asosiy mutaxassis	1.							

(vrach) maslahatchi	2.							
	3.							
	...							
Eslatma:								
Qo‘shimcha mutaxassis (shifokor) maslahatchi	1.							
	2.							
	3.							
Eslatma:								
Asosiy laboratoriya tadqiqotlar	1.							
	2.							
Eslatma:								
Qo‘shimcha laboratoriya tekshiruvlari	1.							
	2.							
Eslatma:								
Asosiy instrumental tadqiqotlar	1.							
	2.							
Eslatma:								
Qo‘shimcha instrumental tadqiqotlar	1.							
	2.							
Eslatma (ko‘rsatmalar bo‘yicha):								
***ShOShILINCh STASIONAR DAVOLAShGA KO‘RSATMALAR:**								

(MEDIKAMENTOZ DAVO)

Davolash tadbirlari (asosiy)	**Tez va shoshilinch tibbiy yordamning turlari va darajasi**	**O‘rtacha sutkalik doza**	**Kurs dozasi**
	Ambulator yordam		

Dori vositalarining nomi (xalqaro patentlanmagan)	**Preparatning dozasi va qo‘llash usuli**	**TTYo/ uy sharoitida**	**OP/ QVP/ SMP**	**Tumanlararo shoshilinch yordam markazi**	**RShTYoIMning viloyat filiali**	**RShTYoIM shoshilinch tibbiy yordam markazi**		
Eslatma:								

Davolash tadbirlari (asosiy)		**Tez va shoshilinch tibbiy yordamning turlari va darajasi**					**O‘rtacha sutkalik doza**	**Kurs dozasi**
		Ambulator yordam						
Dori vositalarining nomi (xalqaro patentlanmagan)	**Preparatning dozasi va qo‘llash usuli**	**TTYo/ uy sharoitida**	**OP/ QVP/ SMP**	**Tumanlararo shoshilinch yordam markazi**	**RShTYoIMning viloyat filiali**	**RShTYoIM shoshilinch tibbiy yordam markazi**		
Eslatma:								

(TEZ VA ShOShILINCh JARROHLIK MUOLAJALARI)

Davolash tadbirlari (operativ davolash)	**Tez va shoshilinch tibbiy yordam turlari va darajasi**				
	Ambulator yordam		**Stasionar yordam***		
Jarrohlik amaliyoti/aralashuv/davolash nomi	**TTYo/ uy sharoitida**	**OP/ QVP/ SMP**	**Tumanlararo shoshilinch yordam markazi**	**RShTYoIMning viloyat filiali**	**RShTYoIM shoshilinch tibbiy yordam markazi**
1.					
2.					
...					
Eslatma:					

(DAVOLOVChI OVQATLANISh/PARHEZ)

Quvvat rejimi	**Tez va shoshilinch tibbiy yordam turlari va darajasi**

Parhez stoli	Ambulator yordam		Stasionar yordam*		
	SMP/ uy sharoitida	SP/ QVP/ TMZ	Tumanlararo shoshilinch yordam markazi	Respublika shoshilinch tibbiy yordam ilmiy markazi viloyat filiali	RShTYoIM Shoshilinch tibbiy yordam markazi
Eslatma:					

(DISPANSERIZASIYa)
(SOG‘LOM KONTINGENT DISPANSERIZASIYaSI/”D” NAZORATGA OLINGAN BEMOR DISPANSERIZASIYaSI)

Dispanserizasiya tadbirlari	Tibbiy xizmatlar nomi	OShP/OP	KTMP	Minimal tadbirlar soni	Dispanser kuzatuvi davomiyligi
Mutaxassis maslahati	1. Shikoyatlar va anamnez yig‘ish	+	+	Har 3, 6, 12 oyda jarayonning holati va og‘irligiga qarab	Sog‘aygunicha
	2. Ob'ektiv ko‘rik	+	+	jarayonning holati va og‘irligiga qarab har 3, 6, 12 oyda kuzatib boriladi	Sog‘aygunicha
	3. Fizikal va klinik tekshiruvlar	+	+	jarayonning holati va og‘irligiga qarab har 3, 6, 12 oyda kuzatib boriladi	Sog‘aygunicha
Eslatma: Asosiy mutaxassis - oilaviy shifokor, dermatovenerolog. Ko‘rsatmalar bo‘yicha qo‘shimcha mutaxassislar jalb qilinadi.					
Laboratoriya tekshiruvlari	1.				-

Eslatma:					
Instrumental tadqiqotlar	1.				
	2.				
	3.				
Eslatma:					

(BIRLAMChI, IKKILAMChI VA UChLAMChI PROFILAKTIKA/SKRINING)

Profilaktika choralari	Tibbiy xizmat nomi	OShP/OP	KTMP	Tadbirlar minimal miqdori	Reabilitasiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati	Giperpigmentasiya kuchayishini oldini olish maqsadida sezgir teriga moslashtirilgan maxsus vositalar, shuningdek oqartiruvchi komponentlarga ega vositalarni o‘z ichiga olgan tashqi terini parvarish qilish tavsiya etiladi.	+	+	Uzoq muddat	Tuzalgunga qadar
	Mavjud giperpigmentasiyaning kuchayishi va yangi o‘choqlarning paydo bo‘lishini oldini olish maqsadida bemorlar qo‘zg‘atuvchi omillardan saqlanishlari lozim: atrof-muhitning yuqori harorati, qizdiruvchi mahalliy muolajalar (vaporizasiya, isituvchi kompresslar, niqoblar va h.k.) hamda ultrabinafsha nurlanishi (tug‘ridan-to‘g‘ri quyosh nurlari ostida bo‘lish, solyariyga borish). Bundan tashqari, har kuni UVA +	+	+	Uzoq muddat	Tuzalgunga qadar

	UVB50+ dan himoch qiluvchi vositalarini qo‘llash shart.				
	Asosiy davolash kursidan so‘ng mahalliy vositalar orqali qo‘llab-quvvatlovchi davolashni davom ettirish zarur.	+	+	Uzoq muddat	Tuzalgunga qadar
Eslatma:					
Laboratoriya tekshiruvlari	1.				
	2.				
Eslatma:					
Instrumental tadqiqotlar	1.				
	2.				
	3.				
Eslatma:					
Profilaktika turlari	1.				
	2.				
	3.				
Eslatma:					

(REABILITASIYa)

Reabilitasiya turlari	Tibbiy xizmatlar nomi	Uy sharoitida	OShP/OP/KTMP	Stasionar sharoitida	Minimal miqdor ta tadbir	Reabilitasiya muddati
Mutaxassis (shifokor) maslahati						

Laboratoriya tekshiruvlari	1.					
	2.					
Instrumental tadqiqotlar	1.					
	2.					
	3.					
Eslatma:						

(PALLIATIV DAVOLASh)

Palliativ choralar	**Tibbiy xizmatlar nomi**	**Uy sharoitida**	**OShP/OP/KTMP**	**Stasionar sharoitida**	**Minimal miqdor ta tadbir**	**Reabilitasiya muddati**
Mutaxassis (shifokor) maslahati	1.					
	2.					
	3.					
Eslatma:						
Laboratoriya tekshiruvlari	1.					
	2.					
Eslatma:						
Instrumental tekshiruvlar	1.					
	2.					
	3.					
	4.					
	5.					
	6.					
Eslatma:						
Palliativ tibbiy yordam ko‘rsatish tashkilotiga yotqizish uchun ko‘rsatmalar:						

Palliativ davolash turlari	1.					
	2.					
	3.					
	4.					
Eslatma:						
Davolash tadbirlari (dori-darmonli/dori-darmonsiz)		**Uy sharoitida**	**OShP/OP/KTMP**	**Stasionar sharoitlarda**	**O‘rtacha sutkalik doza**	**Bir kurs dozasi**
Dori vositalarining nomi	**Preparatning dozasi va qo‘llash usuli**					
Eslatma:						